

BG

BG

BG

КОМИСИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ ОБЩНОСТИ

Брюксел, 14.9.2009
СОМ(2009) 469 окончателен

**ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО СЪВЕТА, ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ,
ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА
НА РЕГИОНИТЕ**

**относно прилагането и ефективността на Директивата за стратегическата
екологична оценка (Директива 2001/42/ЕО)**

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО СЪВЕТА, ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА НА РЕГИОНИТЕ

относно прилагането и ефективността на Директивата за стратегическата екологична оценка (Директива 2001/42/ЕО)

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Директива 2001/42/ЕО¹ относно оценката на последиците на някои планове и програми върху околната среда („Директивата за стратегическата екологична оценка“ — наричана по-долу „Директивата за СЕО“) изисква някои публични планове и програми да бъдат подлагани на екологична оценка, преди да бъдат приети.

Член 12, параграф 3 от директивата изисква от Комисията да изпрати първи доклад за прилагането и ефективността ѝ на Европейския парламент и на Съвета преди 21 юли 2006 г. С оглед по-нататъшното интегриране на изискванията за опазване на околната среда този доклад следва да се придружава, ако е подходящо, от предложения за изменение, по-специално относно възможността за разширяване на нейния обхват по отношение на други области/сектори и други видове планове и програми.

Поради закъсненията при транспонирането на директивата в много държави-членки и ограниченият опит от нейното прилагане наличната към 21 юли 2006 г. информация не беше достатъчна, за да се изготви доклад, както беше планирано. (Освен това при този първи доклад трябваше да се вземе предвид опитът на новите държави-членки, които се присъединиха през 2004 и 2007 година.)

Основните източници, използвани за настоящия доклад, са посочени в приложението.

2. ТРАНСПОНИРАНЕ НА ДИРЕКТИВАТА ЗА СЕО

Държавите-членки трябваше да транспонират Директивата за СЕО в своите законодателства до 21.7.2004 г. До тази дата само девет до 25-те държави-членки в действителност бяха транспонирали директивата.

През декември 2004 г. 15 процедури при нарушение (неуведомление) бяха открити заради неприемане на законодателни актове за транспониране на Директивата за СЕО. Впоследствие пет държави-членки бяха осъдени от Съда

¹ ОВ L197/30, 21.7.2001 г., стр. 30. Думата „стратегическа“ не се споменава в директивата. Тук тя е използвана само за удобство.

на Европейските общности заради това, че не са я транспонирали. Засега няма друго такова дело в Съда на Европейските общности.

До 2009 г. всички държави-членки са транспонирали директивата. Комисията извърши проучване, за да провери правилно и напълно ли е транспонирана директивата в държавите-членки. В необходимите случаи вече бяха открити или сега се откриват процедури при нарушение, имащи за цел решаването на проблемите при непълно или неправилно транспониране.

3. КЛЮЧОВИ ВЪПРОСИ ПО ПРОЦЕДУРАТА ЗА СЕО

3.1. Основни принципи

Включените в обхвата на директивата планове и програми подлежат на екологична оценка по време на тяхната подготовка и преди приемането им. Това включва изготвянето на екологичен доклад, в който се посочват вероятните значителни последици за околната среда и разумните алтернативи, както и проведените консултации (с обществеността, с екологичните органи и с други държави-членки в случая с трансгранични последици). Екологичният доклад и резултатите от консултациите се вземат предвид преди приемането. След приемането на даден план или дадена програма се информират екологичните органи и обществеността и им се предоставя съответната информация. С цел да бъдат установени непредвидени отрицателни последици на един ранен етап трябва да се следят съществените екологични последици от плановете и програмите.

Следните планове и програми и техните изменения са включени в обхвата на процедурата, когато се подготвят и/или приемат от даден орган² и се изискват в съответствие със законовите, подзаконовите или административните разпоредби:

- (1) Плановете и програмите, изготвени за определени сектори³ и определящи рамката за бъдещото разрешение за осъществяването на проекти по Директивата относно оценката на въздействието върху околната среда (Директивата за ОВОС)⁴.
- (2) Плановете и програмите, изискващи оценка съгласно Директивата за местообитанията (92/43/ЕИО⁵).

² На понятието „орган“ е даден широк обхват в съдебната практика на СЕО. То включва публични органи, квазипублични органи или приватизирани дружества за обществени услуги, на които е възложена отговорността за предоставяне на публични услуги под контрола на държавата и имат за тази цел специални правомощия. За повече подробности виж точки 3.12 и 3.13 от Насоките на Комисията за приложение на Директивата за СЕО.

³ Земеделие, горско стопанство, рибарство, енергетика, промишленост, транспорт, управление на отпадъците, управление на водите, телекомуникации, туризъм, градско и селско планиране, земеползване.

⁴ Директива 85/337/ЕИО относно оценката на въздействието на някои публични и частни проекти върху околната среда, изменена (ОВ L 175, 5.7.1985 г., стр.40).

⁵ Директива 92/43/ЕИО за опазване на естествените местообитания и на дивата флора и фауна (ОВ L 206, 22.7.1992 г., стр. 7).

- (3) Плановете и програмите, с които се установява рамката за разрешението за осъществяване на проекти (които не са ограничени до посочените в Директивата за ОВОС, вж. точка 1 по-горе) и които чрез проучване⁶ са определени за планове и програми с вероятни съществени екологични последици.
- (4) Незначителните изменения на плановете и програмите, както и плановете и програмите за малки области на местно равнище, само ако проучването определи, че те вероятно ще имат съществени екологични последици.
- (5) Директивата не се прилага за плановете и програмите в следните сектори: национална отбрана, гражданска отбрана при извънредни положения, финансови въпроси и бюджет.

3.2. Определяне на обхвата на приложение на директивата

Като цяло повечето държави-членки не са имали проблеми при определяне на обхвата на приложение на Директивата за СЕО. Повечето от тях съобщават, че техният модел се основава на комбиниран подход, като списъкът с подлежащите на оценка планове и програми се допълва с подход на разглеждане на всеки отделен случай, за да се определи дали е необходима оценка.

3.3. Определяне на обхвата на екологичния доклад (член 5, параграф 4)

Обхватът и степента на подробност на информацията, която трябва да се съдържа в екологичния доклад, се определят съвместно с екологичните органи. Този процес понастоящем е известен като „определяне на обхвата“ („scoping“).

Директивата за СЕО поставя ограничени изисквания за обхвата на екологичния доклад. В резултат на това държавите-членки прилагат различни методи за определяне на обхвата, както и за консултации със съответните органи. Процедурите по определяне на обхвата са разработени най-вече на базата на всеки отделен случай, тъй като повечето държави-членки не предписват специални методики.

Има разлики между държавите-членки по отношение на това кой орган решава за резултата от процедурата по обхвата. Това често е отговорност на планиращия орган след провеждане на консултации с екологичния орган; в други случаи решението е оставено на екологичния орган.

В няколко държави-членки процедурата по определяне на обхвата изисква консултации с широката общественост, въпреки че това не е задължение според директивата.

⁶ Чрез проучване на всеки отделен случай или чрез определяне на видове планове и програми, или чрез комбинация от двата подхода.

3.4. Екологичен доклад (член 5 и приложение I)

В екологичния доклад се идентифицират, описват и оценяват вероятните съществени последици върху околната среда от изпълнението на плана или програмата и разумните алтернативи, като се отчитат целите и географският обхват на плана или програмата.

Всяко национално законодателство за транспониране поставя формално изискване за предоставяне на описание на изходното състояние. Определянето на правилния мащаб на данните и степента на подробност на оценката са преобладаващите трудности, за които докладват държавите-членки.

Други трудности, за които съобщават държавите-членки, са липсата на качествена информация, изискващата много време процедура за събиране на данните, липсата на еднородни критерии за обхвата и съдържанието на основния анализ и отсъствието на стандартен набор от екологични критерии и критерии за устойчивост, по които да се оценяват плановете и програмите.

3.5. Определяне на разумни алтернативи (член 5, параграф 1)

Разглеждането и идентифицирането на алтернативите в екологичния доклад е един от малкото въпроси, които са създали проблеми в държавите-членки. Подробни национални указания са разработени от някои държави-членки с цел да се окаже помощ за идентифицирането и избора на разумните алтернативи в отделните процедури. Мнозинството от държавите-членки обаче не са определили как да стане това.

Повечето национални законодателства не предлагат конкретно определение на „разумни алтернативи“, нито броя на алтернативите, които трябва да се оценяват; изборът на „разумни алтернативи“ се определя чрез оценка на всеки отделен случай и вземане на решение. Всички държави-членки докладват, че алтернативата „да не се прави нищо“ трябва да бъде задължително включена в екологичния доклад.

3.6. Консултации (с обществеността и с екологичните органи) (член 6)

Тъй като Директивата за СЕО не предоставя подробни изисквания за процедурите за консултации с обществеността, се използват най-различни методи: публични обяви, публикуване в държавните вестници или в пресата, обществени събрания, проучвания и попълване на въпросници по интернет. Що се отнася до продължителността на консултациите с обществеността, твърде малко държави-членки са поставили фиксирани времеви рамки. Повечето държави-членки дават възможност за времетраене на консултациите от минимум един месец, докато други вземат решение за всеки отделен случай.

Общият опит показва, че консултациите с обществеността, особено когато са организирани на ранен етап от планирането и когато се възприемат като процес, допринасят за по-високата степен на приемане на плана или програмата от обществеността и оттам — за ранно идентифициране и решаване на проблемите.

3.7. Трансгранични консултации (член 7)

Съобщава се за много трансгранични консултации и степента на удовлетвореност изглежда висока, освен по отношение на езиковия проблем.

Разходите за превод на документите и фактът, че документацията не се превежда систематично, са главните проблеми, за които се съобщава. Неправителствените организации съобщават, че на практика консултациите невинаги се провеждат на ранен етап, а когато планът или програмата е вече доста напред.

3.8. Мониторинг на съществените екологични последици

Член 10 от директивата предвижда да се извършва мониторинг на съществените екологични последици от изпълнението на плановете и програмите с оглед да могат да се идентифицират на ранен етап непредвидените неблагоприятни последици и при необходимост да се предприемат подходящи оздравителни действия.

Много малко държави-членки съобщават, че са създали методи за мониторинг или че са изготвили национални указания как да се определят показателите за мониторинг. Липсата на подходящи национални указания може да повдигне въпроса за ефективното изпълнение на разпоредбата за мониторинга в някои държави-членки.

4. ВЗАИМООТНОШЕНИЕ С ДРУГИ ЗАКОНОДАТЕЛНИ АКТОВЕ НА ЕС И ПОЛИТИЧЕСКИ ВЪПРОСИ

Директивата за СЕО има формални и ясно формулирани връзки с Директивата за местообитанията и Директивата за ОВОС, но тя е тясно свързана и с други директиви (за водите, за нитратите, за отпадъците, за шума и за качеството на въздуха⁷), които съдържат изисквания за създаване и оценка на плановете и програмите в секторите, включени в обхвата на СЕО, и имат връзка с Протокола за СЕО⁸.

Член 11 от Директивата за СЕО определя, че държавите-членки могат да предвидят координирани и общи процедури в ситуацията, при които задължение за извършването на оценки на последиците върху околната среда възниква както от Директивата за СЕО, така и от други общностни законодателни актове.

⁷ Директива 2000/60 за установяване на рамка за действията на Общността в областта на политиката за водите (ОВ L 327, 22.12.2000 г., стр. 1). Директива 91/676/ЕИО за опазване на водите от замърсяване с нитрати от селскостопански източници (ОВ L 375, 31.12.1991 г., стр. 1). Директива 2006/12/ЕО относно отпадъците, (ОВ L 114, 27.4.2006 г., стр. 9). Директива 2002/49/ЕО относно оценката и управлението на шума в околната среда, (ОВ L 189, 18.7.2002 г., стр. 12). Директива 2008/50/ЕО относно качеството на атмосферния въздух и за по-чист въздух за Европа, (ОВ L 152, 11.6.2008 г., стр. 1)

⁸ Протокол за стратегическа екологична оценка към Конвенцията на ИКЕ/ООН за оценка на въздействието върху околната среда в трансграничен контекст (Киев, 2003 г.) Протоколът е одобрен с Решение 2008/871/ЕО (ОВ L 308, 19.11.2008 г., стр. 33).

Само малък брой държави-членки докладват за съществуването на указания за координиране на съвместните процедури за изпълнение на изискванията към оценките в съответствие с други директиви.

4.1. Директивата за ОВОС

Двете директиви са до голяма степен взаимно допълващи се: СЕО е „нагоре по веригата“ и идентифицира най-добрите варианти на ранен етап на планирането, а ОВОС е „надолу по веригата“ и се отнася до проекти, които се появяват на по-късен етап. На теория има малка вероятност за припокриване на двете процедури. Идентифицирани бяха обаче различни области на потенциално припокриване при прилагането на двете директиви⁹.

По-специално, границите между онова, което представлява план, програма или проект, невинаги са ясни и може да има известни съмнения дали „обектът“ на оценката отговаря на критериите на една от директивите или и на двете от тях. В това отношение определенията на някои категории проекти, посочени в приложение II към Директивата за ОВОС, по отношение на промените в земеползването, не са ясни и могат да предизвикат объркване със СЕО.

Държавите-членки са избрали различни подходи за решаване на потенциални проблеми, възникващи поради припокриването на процедурите; тези подходи започват от общи процедури в конкретни случаи и стигат до неформална координация между компетентните органи. Много държави-членки чувстват обаче, че нямат достатъчно опит за правилно идентифициране и оценка на проблемите, свързани с припокриването.

Поради липса на опит при прилагането на Директивата за СЕО много държави-членки подчертаха необходимостта от координация на двете процедури; нещата обаче стоят все още така, че механизмите и инструментите невинаги са правилно разработени и изпитани. Това може да се направи посредством документи с указания, които да се изготвят в сътрудничество с държавите-членки.

Може да се помисли и за *обединение на директивите за ОВОС и за СЕО* с цел да се изясни тяхната взаимовръзка и да се повиши взаимното допълване и ефикасността им чрез процес на комплексна екологична оценка. Макар това да изглежда може би привлекателен вариант, много малко държави-членки са препоръчали обединението на двете директиви; те подчертават, че всяка процедура трябва да бъде напълно самостоятелна и отделна, тъй като двете директиви са взаимно допълващи се и имат предвид различни етапи и процедури.

⁹

- Когато големи проекти се състоят от подпроекти или когато проектите имат не само местно значение. - Проекти, които налагат изменения в планове за земеползване (изискващи СЕО), преди един изпълнител да успее да подаде заявка за разрешение за осъществяване и да предприеме ОВОС. - Планове и програми, които определят обвързващи критерии за последващото разрешение за осъществяване на проекти. - Йерархична връзка между СЕО и ОВОС („структуриране“).

Имайки предвид това, както и ограниченият опит при прилагането на Директивата за СЕО, понастоящем не изглежда подходящо да се обединят двете процедури. На този етап по-добра координация и съвместимост може да се постигнат чрез коригиране на несъответствията между разпоредбите на двете директиви и изясняване на определенията за проблематичните категории проекти в Директивата за ОВОС посредством изменение на последната и/или разработване на указания, както бе обяснено по-горе.

4.2. Директивата за местообитанията и Планът за действие относно биологичното разнообразие¹⁰

Що се отнася до Директивата за местообитанията, и по-специално до член 6, параграф 3 от нея, който предвижда специална оценка в някои случаи, държавите-членки изразяват становището, че няма съществени проблеми с докладването относно неговата връзка с член 11, параграф 2 от Директивата за СЕО, който предвижда координирани или общи процедури на оценка. Действително държавите-членки докладват, че са предприели стъпки за избягване на дублирането и припокриването, главно чрез координиран подход, който се предпочита пред общия¹¹.

Трябва да се отбележи обаче, че неправителствените организации са изразили загриженост по този въпрос.

Колкото до Плана за действие относно биологичното разнообразие, много държави-членки смятат просто, че разпоредбите на Директивата за СЕО са достатъчни и вземат предвид нейната същност.

Междинният доклад от 2008 г. за изпълнението на Плана за действие относно биологичното разнообразие¹² показва, че е много малко вероятно ЕС да изпълни целта си за 2010 г. за спиране на намаляването на биологичното разнообразие. В доклада се подчертава необходимостта от допълнителен напредък в осигуряването на систематично провеждане на процедурите за СЕО и ОВОС по отношение на чувствителните от екологична гледна точка мерки, финансирани от държавите-членки и от Европейската общност (ЕО).

4.3. Протоколът за СЕО

Конвенцията от Еспоо относно ОВОС в трансграничен контекст — към която ЕО се е присъединила — бе допълнена с Протокола за СЕО. Протоколът за СЕО беше приет в Киев на 21 май 2003 г. и впоследствие бе подписан от 36 държави и от Европейската общност. За да може да влезе в сила, той трябва да бъде ратифициран от 16 от подписалите го държави (до настоящия момент е ратифициран от 10).

¹⁰ COM(2006) 216.

¹¹ Координиране на СЕО с друга оценка/други оценки и обща процедура с една-единствена оценка, отговаряща на изискванията и на двете директиви.

¹² COM(2008) 864.

Протоколът за СЕО не е ограничен до *трансграничните* последици от плановете и програмите, той се отнася и до последиците от плановете и програмите в дадена договаряща се държава. След влизането му в сила от страните по него ще се изисква да оценяват екологичните последици от някои плановете и програми. Протоколът се отнася също и до политиките и законодателството, което не е така в случая с Директивата за СЕО.

4.4. Изменението на климата

Липсата на добре установена методология за определяне на въздействията се споменава като ключов проблем от много държави-членки. Проблемите, свързани с изменението на климата, се третират в СЕО за всеки случай поотделно и главно във връзка с плановете и програмите с потенциално съществено въздействие върху климата, като плановете и програмите в областта на енергетиката и транспорта. Очертава се обаче тенденция да се отделя по-голямо внимание на съображенията, свързани с изменението на климата, в другите плановете и програми.

Някои държави-членки разработват специални методологии за измерване на потенциалните емисии на парникови газове при определени плановете и програми; други си поставят за цел „въглероден неутралитет“ (т.е. изпълнението на плановете и програмите да не доведе до увеличаване на емисиите на парникови газове) или идентифицират въздействията върху изменението на климата като очакван спад на емисиите на парникови газове.

С оглед на липсата на специални указания по въпросите на изменението на климата в СЕО разработването на такива указания трябва да продължи.

5. ПРОГРАМИ, СЪФИНАНСИРАНИ ОТ ЕО ПРЕЗ ПЕРИОДА ОТ 2007 ДО 2013 ГОДИНА¹³

В съответствие с член 3, параграф 9 Директивата за СЕО не се прилага за плановете и програми за програмния период 2000—2006 г. За периода 2007—2013 г. Директивата за СЕО е напълно приложима в съответствие с член 2, буква а) от нея и с регламентите за Кохезионния фонд, за развитието на селските райони и за рибарството, които споменават изрично необходимостта от извършване на СЕО.

На практика за повечето оперативни програми (ОП), приети през 2007—2013 г., е трябвало да се извърши СЕО съгласно разпоредбите на директивата. Това е означавало, че СЕО не са били извършени за ОП, които не са определили рамка за бъдещо разрешение за осъществяването на проекти, т.е. главно за програмите на ЕСФ. Спазването на изискванията на Директивата за СЕО е било условие за одобрението на програмите от Комисията.

¹³ Регламент (ЕО) № 1083/2006 за определяне на общи разпоредби за Европейския регионален фонд, Европейския социален фонд и Кохезионния фонд (ОВ L 210, 31.7.2006 г., стр. 25); Регламент (ЕО) № 1698/2005 относно подпомагане на развитието на селските райони от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР) (ОВ L 277, 21.10.2005 г., стр. 1); Регламент (ЕО) № 2371/2002 относно опазването и устойчивата експлоатация на рибните ресурси в рамките на общата политика в областта на рибарството (ОВ L 358, 31.12.2002 г., стр. 59).

По-специално, по отношение на оперативните програми по политиката на сближаване опитът със СЕО е довел до следните констатации:

- Съдържанието на програмите е било определено повлияно от процедурата за СЕО, тъй като екологичните изисквания е трябвало да се вземат предвид на етапа на планиране, въпреки че е трудно да се установи до каква степен е станало това.
- Степента на участие на обществеността в редица държави-членки не е било толкова висока, колкото би могла да бъде. Всъщност съгъстеният график за приемане на програмите е принудил редица планиращи органи да извършат процедурата за изпълнение на СЕО в кратък срок. От друга страна, трябва да се отбележи, че член 11 (партньорство) от Регламент 1083/2006 предвижда участието на органи, представляващи гражданското общество на етапите на програмирането.
- С екологичните органи са извършени консултации и те са били включени в процеса на вземане на решение, дори ако в някои случаи е било трудно да се вземат предвид всички техни препоръки.
- Качеството на екологичните доклади е било различно и в някои случаи — сравнително ниско.

Оценката на програмите за развитие на селските райони е довела до следните констатации във връзка със СЕО:

- Качеството на СЕО е варирано значително между държавите-членки.
- В повечето случаи голям брой заинтересовани страни са взели участие в консултациите с обществеността, макар в някои случаи да е имало недостатъчно възможности за участие на обществеността поради неподходящи начини на консултация.

Подобни констатации бяха направени и по отношение на оперативните програми, финансирани от Европейския фонд за рибарство.

Като цяло въпреки несигурността относно обхвата на влиянието на СЕО върху съдържанието на програмите е важно да се подчертае положителното общо въздействие от първото прилагане на Директивата за СЕО спрямо програмите, съфинансирани от Общността. Въпреки че има възможност за подобрене, прилагането на Директивата за СЕО е довело до по-добро интегриране на екологичните съображения в съдържанието на програмите. Екологичните органи се включват по-добре на всички етапи на процеса на вземане на решения.

6. ЕФЕКТИВНОСТ НА ДИРЕКТИВАТА

Оценката на ефективността на Директивата за СЕО се е основавала на степента, в която процедурите и решенията за планирането и програмирането са били повлияни от включването на екологичните съображения, и на степента,

в която плановете и програмите са били изменени в резултат на приложението на процедурата за СЕО.

6.1. Въздействието на СЕО върху процеса на планиране

Повечето държави-членки изрично споменават приноса на СЕО за подобрената организация и структура на цялата процедура на планирането, разглеждайки тази оценка като положителен елемент. По-специално официалните изисквания за консултации с екологичните органи и с обществеността са довели до по-голяма прозрачност на процедурите на планиране.

6.2. Въздействието на СЕО върху съдържанието на плановете и програмите

Повечето държави-членки съобщават, че в много случаи СЕО е променила съдържанието на плановете и програмите. Опитът в това отношение е различен. Обикновено се съобщава, че СЕО не е променила главните цели, нито разпределението на средствата между целите на финансирането; тя всъщност е променила някои цели, схеми или критерии на финансирането. Опитът на други държави-членки обаче показва, че на равнището на най-крупните национални планове значителен брой от констатациите в СЕО са оказали силно влияние върху същността на плановете, в това число при избора на алтернативите или чрез включването на важни предложения от СЕО.

По-голямата част от държавите-членки съобщават също така, че съдържанието на плановете и програмите е в процес на постепенно изменение в резултат на повтарящата се процедура за СЕО успоредно с подготовката на плановете и програмите. Те по-специално отбелязват, че приетите преди това скъпо струващи мерки за смекчаване на въздействието може да се окажат сега излишни като пряка последица от ранното включване на екологични съображения в плановете и програмите.

6.3. Мнения за ползите от СЕО

Държавите-членки са идентифицирали редица ползи от СЕО, например:

- включването на екологични съображения в процеса на вземане на решения и по-голямата екологосъобразност на плановете и програмите;
- въвеждането на участието на и консултациите със съответните публични органи; това улеснява и засилва сътрудничеството между различните органи (планиращи, екологични и здравни);
- по-голямата прозрачност на вземането на решения благодарение на включването на обществеността на няколко равнища;
- приноса на СЕО за по-високото съответствие с изискванията на съответната конкретна екологична политика.

7. ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА ПОДОБРЕНИЕ НА ДИРЕКТИВАТА

В дългосрочен план може да бъдат обсъдени някои изменения, с които да се вземе предвид влизането в сила на Протокола за СЕО, да се разшири обхватът на Директивата за СЕО (за по-добро решаване на някои проблеми като изменението на климата, биологичното разнообразие и рисковете) и да се засилят полезните взаимодействия с други законодателни актове в областта на околната среда. В това отношение би могло да бъдат обсъдени следните препоръки:

- Влизането в сила на *Протокола за СЕО* може да доведе до изменения на Директивата за СЕО. Може да бъдат разгледани евентуални допълнителни изменения на Директивата за СЕО. Някои от тези изменения може да се включат като част от преразглеждането на Директивата за ОВОС, например чрез изменения в нейните приложения.
- Протоколът за СЕО отива по-далеч от Директивата за СЕО, доколкото с него се насърчава потенциалното прилагане на СЕО и спрямо някои *политики и законодателни предложения*. Фактът, че Директивата за СЕО не се прилага спрямо политиките, определящи рамката на плановете и програмите, налага да се обсъди евентуалното включване на политиките и законодателството в прилагането на директивата като вариант за бъдещето.
- Необходимо е да се развие капацитетът в държавите-членки, за да се гарантира ефективното прилагане на Директивата за СЕО. За да стане това, изграждането на капацитет трябва да бъде категорично поощрено, по-специално чрез целенасочени кампании за набиране и обучение на експерти по СЕО и чрез указания.
- Накрая, някои държави-членки подчертаха нуждата от *допълнителни указания*, по-специално за тълкуването на някои ключови понятия в директивата (критерии за проучване, идентификация на алтернативи, механизми на координация и/или общи процедури за изпълнение на изискванията за оценка съгласно други директиви, конкретни указания за връзката между СЕО и ОВОС). Указания на ЕС относно обсъждането на по-доброто интегриране на въпросите, свързани с изменението на климата и с биологичното разнообразие, в ОВОС може да бъдат разработени от Комисията в сътрудничество с държавите-членки.

8. ЗАКЛЮЧЕНИЯ

Общата картина за прилагането и ефективността на Директивата за СЕО във всички държави-членки е различна по отношение на институционалната и правната уредба на процедурата за СЕО и по отношение на това как държавите-членки разбират нейната роля. Тази разнородна картина определя също начина, по който държавите-членки гледат на ползите и недостатъците, и на това какви мерки е вероятно да подобрят прилагането и ефективността на директивата.

Общите констатации на настоящия първи доклад показват, че прилагането на СЕО в държавите-членки е в своя съвсем начален период и че е необходим още опит, преди да се реши дали директивата да бъде изменена и съответно как да стане това. Държавите-членки изглежда предпочитат стабилността на законодателните изисквания, за да се даде възможност на системите и процедурите за СЕО да улегнат и да се създадат стабилни начини за използване на стратегическите екологични оценки за подобряване на процеса на планиране. Следващият доклад с оценка ще бъде изготвен през 2013 г.

Като цяло може да се заключи, че Директивата за СЕО допринася за систематичното и структурирано обсъждане на проблемите, свързани с опазването на околната среда, при процесите на планиране и по-доброто интегриране на екологичните съображения нагоре по веригата. Освен това благодарение на своите изисквания (екологичен доклад, консултации и осведомяване на съответните органи и обществеността и т.н.) тя гарантира по-добри и по-хармонизирани процедури на планиране и допринася за прозрачни процеси на вземане на решения при по-широко обществено участие.

Приложение

Основни източници на информация

- Проучване, възложено от Комисията, относно доклада за прилагането и ефективността на Директивата за СЕО
<http://ec.europa.eu/environment/eia/pdf/study0309.pdf>.
- Отговори на държавите-членки на въпросника на Комисията относно доклада за прилагането и ефективността на Директивата за СЕО.
- Проучване, възложено от Комисията, относно „Връзката между директивите за ОВОС и за СЕО“ (2005 г.)
http://ec.europa.eu/environment/eia/pdf/final_report_0508.pdf.
- Наръчник по СЕО за политиката на сближаване 2007—2013 г. (2007 г., GRDP — Greening Regional Development Programmes Network).
- Указания на Комисията за прилагането на Директива 2001/42/ЕО, (2003 г.)
<http://ec.europa.eu/environment/eia/sea-support.htm>.
- Опитът на Комисията по изпълнението на Директивата за СЕО и нейното прилагане в програмите, съфинансирани от ЕС за периода 2007—2013 г.